

Anti-pestprotocol BWB-school Dalen
Definitieve versie maart 2022

Inhoud

Inleiding op het pestprotocol.....	3
1. Doel van het pestprotocol.....	3
2. Gevolgen	3
2.1. Wat zijn de gevolgen voor het slachtoffer?.....	3
2.2. Wat zijn de gevolgen voor de pester?	3
2.3. Wat zijn de gevolgen voor de klas?	3
3. Signalen van pesten	3
3.1. Mogelijke signalen van pestgedrag	3
3.2. Mogelijke signalen thuis	4
4. Preventie van pestgedrag.	4
5. Het signaleren van pestgedrag.....	4
6. Het remediëren bij pestgedrag	4
Fase 1: omgaan met pesten.....	4
Fase 2: leerkracht betrokken	4
Fase 3: herhaald pestgedrag.....	5
7. Consequenties voor de pester	5
8. De begeleiding.....	5
Zowel het slachtoffer als de pester en ook de klas moeten ondersteunt worden. Hierbij is de houding van de leerkracht neutraal naar beide leerlingen.	5
8.1. Het bieden van steun aan de leerling die gepest wordt.....	5
8.2. Het bieden van steun aan de pester.....	6
8.3. Het betrekken van de middengroep bij het pesten.....	6
9. De samenwerking tussen ouders en school.....	6
9.1. De rol van ouders van gepeste kinderen:	6
9.2. De rol van ouders van pesters:	6
9.3. De rol van andere ouders:	7
10. Aanspreekpunt, mediator, externe klachtencommissie	7
Bijlage ondersteuningsniveaus Sociaal Emotionele Ontwikkeling.....	8

Inleiding op het pestprotocol

Pesten is gedrag waarbij iemand herhaald en gedurende langere tijd door anderen bejegend wordt op manieren die opzettelijk kwaadaardig zijn. Dit kan psychisch lijden en lichamelijke klachten veroorzaken en in het geval van fysiek geweld verwondingen tot gevolg hebben. Pesten wordt ingezet om de sociale status van de pester te verhogen.

Uit onderzoek blijkt dat 85% van het pestgedrag onzichtbaar gehouden wordt voor volwassenen. Er wordt over gezwegen en de pesters worden anoniem gehouden. De meeste leerlingen weten dat er gepest wordt en door wie, maar houden dat uit angst stil. Deze angst bestaat uit: angst om het erger te maken voor het slachtoffer of om zelf slachtoffer te worden.

1. Doel van het pestprotocol

In de hele samenleving komt pesten voor en helaas ook binnen de scholengroep Dalen. Het stoppen met pesten is een collectieve verantwoordelijkheid van leerlingen, ouders, leerkrachten en schoolleiding. Met het pestprotocol willen we planmatig werken aan:

- **Het voorkomen van pestgedrag.**
- **Het tijdig signaleren van pestgedrag.**
- **Het remediëren van pestgedrag.**
- **De samenwerking tussen ouders en school om pestgedrag te voorkomen en te remediëren.**

2. Gevolgen

2.1. Wat zijn de gevolgen voor het slachtoffer?

Hoe erger en langduriger het pesten, hoe groter de kans op negatieve gevolgen. Onderzoeken tonen aan dat slachtoffers zich eenzaam, bang en onmachtig voelen. Dat kan zich bijvoorbeeld uiten in slapeloosheid, buik- en hoofdpijn. Het zelfvertrouwen slinkt en door de angst en onzekerheid sluiten slachtoffers zich af. Uiteindelijk heeft pestgedrag gevolgen voor de schoolprestaties en sociale connecties en kan het zelfs tot zelfmoord en zelfmoordgedachten leiden.

2.2. Wat zijn de gevolgen voor de pester?

In eerste instantie lijken pesters geen gevolgen te ondervinden en lijken ze zelfs een hoger populariteit te genieten. Door onderzoek blijkt dat dit schijnpopulariteit is: ze worden niet bewonderd, anderen zijn bang voor hen. Op lange termijn krijgen pesters vaak sociale problemen, omdat ze zich niet sociaal aangepast kunnen gedragen. Jongens blijken vaker bij vechtpartijen en justitie betrokken te raken en meisjes hebben meer kans op huiselijk geweld en om tienermoeder te worden. Ook bij hen komen zelfmoord of zelfmoordgedachten vaker voor.

2.3. Wat zijn de gevolgen voor de klas?

Op school heeft kan de hele klas last hebben van pesten. De verstoring die het veroorzaakt, hindert het leren. Leerlingen vinden school minder leuk en ze ervaren minder veiligheid, omdat er een negatieve en angstige sfeer heerst. Coöperatieve opdrachten en positieve samenwerking lukken niet. Daardoor zijn onderwijsprestaties niet optimaal. Leerkrachten moeten hard werken om de leerstof te kunnen behandelen en daardoor is er minder tijd voor leuke dingen.

3. Signalen van pesten

3.1. Mogelijke signalen van pestgedrag

- verbaal, zoals schelden, stiekeme dingen zeggen;
- fysiek, zoals schoppen, slaan en vechten;
- intimidatie, zoals bedreigingen, in het geniep iets doen;
- isolatie, zoals uitsluiten van deelname aan groepsactiviteiten, verbieden van speelafspraken;

- materieel, zoals spullen kapotmaken, stelen, eisen om af te geven;
- digitaal, zoals via social media, Whatsapp, Instagram of Facebook.

3.2. Mogelijke signalen thuis

- buik- en hoofdpijn;
- blauwe plekken;
- bedplassen;
- geen speelafspraken willen of kunnen maken;
- thuiskomen met kapotte kleren of schoolspullen;
- schoolspullen kwijt zijn;
- angst;
- teruggetrokken gedrag.

4. Preventie van pestgedrag.

Op de BWB-school is het team dagelijks bezig om een veilig klimaat te scheppen. Dat doen ze door actief het beleid van de Kanjertraining vorm te geven, de vragenlijsten in te vullen en Kanjer(kracht)taal te spreken. Alle medewerkers van de school vervullen een voorbeeldfunctie bij het signaleren en tegengaan van pestgedrag. De lessen van de Kanjertraining zijn preventief en zetten in op het versterken van het onderling vertrouwen. Binnen onze school hanteren wij de regels die horen bij de Kanjertraining:

1. *We vertrouwen elkaar*
2. *We helpen elkaar*
3. *Niemand speelt de baas*
4. *Je bent niet zielig*
5. *We lachen elkaar niet uit*

In het Kanjerbeleidsplan staat beschreven op welke wijze wij expliciet aandacht besteden aan pesten.

5. Het signaleren van pestgedrag

Als onzichtbaarheid, anonimiteit en zwijgcultuur ongedaan gemaakt worden stoppen de meeste leerlingen met pesten. De sociale veiligheid versterkt, waardoor pesten niet meer noodzakelijk is. Bij 10% van de leerlingen er meer nodig om ze te laten stoppen. Stoppen kan door de onderlinge verhoudingen in de groepsdynamiek te veranderen, de regie bij de leerkracht te houden of situaties anders in te richten, zodat het niet opnieuw kan voorkomen. Signalen van pestgedrag worden zowel in het dossier van de pester als van het slachtoffer wordt opgetekend. Naast ouders van slachtoffer en pester, worden ook de directie en de intern begeleiders op de hoogte gesteld.

6. Het remediëren bij pestgedrag

Binnen de aanpak van pestgedrag kent de BWB-school verschillende fases.

Fase 1: omgaan met pesten

In eerste instantie proberen leerlingen er zelf uit te komen door Kanjergedrag en Kanjertaal te gebruiken.

- zeggen dat je het niet leuk vindt;
- weglopen;
- naar een maatje gaan;
- naar de leerkracht gaan.

Fase 2: leerkracht betrokken

Als kinderen het niet lukt om de ruzie of het pesten zelf op te lossen, wordt de leerkracht betrokken.

- verhelderend gesprek;

- samenbrengen en afspraken maken;
- leerkracht gebruikt Kanjer taal d.m.v. de kanjerkrachttaal (stappenplan grensoverschrijdend gedrag);
- bij herhaling volgen sancties;
- groeps sfeer en -dynamiek: in de klas wordt extra aandacht besteed aan lessen over pesten;
- notitie in leerlingdossier;
- de ouders worden dezelfde middag na schooltijd op de hoogte gesteld.

Fase 3: herhaald pestgedrag

- leerkracht neemt stelling;
- interne begeleiding, directie en alle betrokken ouders worden direct na schooltijd betrokken;
- er volgen consequenties;
- indien nodig worden ouders gebeld direct om te komen.

7. Consequenties voor de pester

Verschillende consequenties kunnen mogelijk zijn als leerlingen niet stoppen met pesten. Onderstaande lijst bevat een opbouw in zwaarte. (zie ook bijlage ondersteuningsniveaus)

- pedagogisch gesprek met de leerkracht, intern begeleider, directie, waarbij afspraken gemaakt worden;
- (schriftelijke) excuses maken;
- twee pauzes binnenblijven;
- een schijfstuk waarbij de toedracht en de rol van de pester wordt beschreven;
- een gezamenlijk (evaluatie) gesprek met ouders en leerling, waarbij nadrukkelijk de medewerking van ouders wordt gevraagd;
- nablijven totdat alle leerlingen vertrokken zijn;
- herhaalde gesprekken met ouders en leerling in aanwezigheid van intern begeleider of directie;
- Time-out: korte periode buiten de groep om tot rust te komen;
- schorsing uit de groep, zoals in een andere groep plaatsen of op een stilteplek (onder toezicht) werken;
- betrekken externe deskundige, zoals leerplichtambtenaar, ambulante begeleiders, jeugdverpleegkundige, of maatschappelijk werk;
- schorsing van één of meerdere dagen, ouders worden schriftelijk geïnformeerd;
- verwijdering van school, er wordt dan gekeken naar een andere vorm van onderwijs.

De leerkracht maakt te allen tijde een verslag in het leerlingdossier van beide leerlingen in ParnasSys. Indien nodig wordt er een handelingsplan gemaakt (zie bijlage).

8. De begeleiding

Zowel het slachtoffer als de pester en ook de klas moeten ondersteunt worden. Hierbij is de houding van de leerkracht neutraal naar beide leerlingen.

8.1. Het bieden van steun aan de leerling die gepest wordt

- Het probleem wordt serieus genomen.
- Er wordt uitgezocht wat er gebeurd is.
- Er wordt uitgelegd wat met pesten beoogd wordt en hoe eigen gedrag daarmee in samenhang is.
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.
- Gedragsverandering: het oefenen van ander gedrag.
- Het aanbieden van hulp door de leerkracht of schoolmaatschappelijk werker.

8.2. Het bieden van steun aan de pester

- Het confronteren van de pester met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de gepeste.
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.
- Gedragsbeheersing: het aanleren en oefenen van een andere manier van regeren.
- Het aanbieden van hulp door de leerkracht of schoolmaatschappelijk werker.

8.3. Het betrekken van de middengroep bij het pesten

De leerkracht bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol (petten) van alle leerlingen en die van de school hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. Het gaat om het besef dat de groep de situatie in stand kan houden of juist kan stoppen door ander, beter passend gedrag:

- Leerlingen stimuleren om pestgedrag af te keuren.
- Leerlingen stimuleren om voor zichzelf en anderen op te komen.
- Verantwoordelijkheid geven voor het behouden van een goede sfeer.
- Afspraken voor buitenspelen te maken: wie, met wat, waar.

Bij herhaald pestgedrag wordt een groepshandelingsplan gemaakt. Er kan een externe deskundige worden betrokken.

9. De samenwerking tussen ouders en school

De school neemt ouders die zich zorgen maken serieus en wil samen met hen pestgedrag aanpakken. School kan ouders van adviezen voorzien in het omgaan met hun gepeste of pestende kind. Ook kan school ouders verwijzen naar externe deskundigen.

De ouders van leerlingen die gepest worden, kunnen er moeite mee hebben, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter, een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een (sociale vaardigheids-) training aan bijdragen.

Ook ouders van pestende leerlingen kunnen moeite hebben dat hun kind pest. Ook dit kind is begeleiding nodig om te kunnen stoppen. Ook met deze ouders kan school samen kijken naar passende begeleiding en ondersteuning.

9.1. De rol van ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering een zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

9.2. De rol van ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.

- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

9.3. De rol van andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Wanneer er op school iets is gebeurd en het is opgelost, kom er dan thuis niet op terug. Opgelost is opgelost!
- Denk er eens over na wat u zoal bespreekt aan tafel, bedenkt u zich dan dat kinderen heel veel horen en opslaan!

10. Aanspreekpunt, mediator, externe klachtencommissie

Mochten ouders het niet eens zijn met de aanpak en begeleiding van school hebben, kunnen zij zich in eerste instantie melden bij Ageeth Vos (avos@sg-owsa.nl). zij is het eerste aanspreekpunt als IB er bij pesten. In tweede instantie is er de mogelijkheid om een mediator (via het Samenwerkingsverband Veld, Vaart en Vecht) in te schakelen of een klacht bij de externe klachtencommissie neer te leggen. De school kan hierin bemiddelen.

Bijlage ondersteuningsniveaus Sociaal Emotionele Ontwikkeling

zorgniveau	betrokken ouder-kind	SEO	notitie
Niveau 1: basis	leerkracht	Kanjertraining, afname KanVAS Kwink, afname Viseon - kernoefeningen en lessen doen - kanjertaal, kanjerriedeltje - gedrag kaderen	map
Niveau 2: Basis+	leerkracht (ib-er) begaafdheidsspecialist	20% van de leerlingen - grenzen stellen, gedrag kaderen, herstelgesprek - ondersteunen bij oplossen - analyse en adviezen van KanVAS, Viseon - kernoefeningen intensiveren Ouders informeren (gesprek, telefoon, mail)	map melding ParnasSys
Niveau 3: Intensief	leerkracht ib-er	5% van de leerlingen - beschrijven probleemgedrag - diagnostisch onderzoek SEV, CBSK, BRIEF KanVAS: rood/Viseon: A/Z - adviezen raadplegen en volgen - bovenbouw: leerkrachtlijst invullen - plan maken, voor groep en/of leerling - stappenplan Kanjer gebruiken Oudergesprek (indien gewenst met ib-er) - ouderlijsten laten invullen, hulp aanbieden	Plan in Parnas Sys
Niveau 4: Intensief +	- directie - orthopedagoog - CC-er - MW, JVK, schoolarts - leerplichtambtenaar - AB-er - externe bureaus - Veilig Thuis Drenthe	1% van de leerlingen heeft onhoudbaar gedrag - beschrijven grensoverschrijdend gedrag (fysiek, psychisch, materiaal, seksueel) Oudergesprek - advies voor gedragsonderzoek geven - consultatie deskundigen Groepsniveau - kanjerinterventie Waarschuwing en/of schorsing door directie	Plan in Parnas Sys
Niveau 5: Specifiek	- leerkracht, ib-er, - directie - CAT	Waarschuwing, schorsing, verwijdering directie - op zoek naar andere basisschool (SOP) - verwijzing naar s(b)o	Parnas Sys